

Un passeig pels bulevards ardents
per Narcís Comadira

G. F.
VITAE LETERAEQUE
AMICO ATQUE MAGISTRO
IN MEMORIAM
D. D. D.

The twentieth century is the century of the masses: mass education, mass entertainment, mass transport, universities with twenty thousand students, comprehensive schools for two thousand children, hospitals with two thousand beds, stadia with a hundred thousand seats. That is one aspect; the other is speed of locomotion, every citizen being an express-train driver on his own, and some pilots travelling faster than sound. Both are only expressions of the technological fanaticism of the age, and technology is only an application of science.

Nikolaus Pevsner

Van tancar-se amb neguit les portes corredores,
 darrere les muralles protegíem
 somnis encara dolços de llençols,
 olor de matinada, de taronja,
 esma i instint i basarda de llum.
 El dòlar s'ensorrava entre tipografies.
 Cada pausa era un surt a la memòria,
 cada rostre un parany, cada ull, estrany,
 esfumats pensaments i pells boirosses,
 només mitges paraules. Tanca't, tanca't
 al món com una porta corredora,
 preserva el teu sofrir del sofriment dels altres
 i desa't ben desat, llibre entre pols,
 ganivet al calaix, lluny de les xarxes
 més fines, conductores de corrents ignorats.
 O t'obriràs l'abric, la pell, el cor,
 grapat de sal a la carn com un foc
 i correràs a l'encalç dels que fugen,
 parats, rendits en hermètics vinils,
 surant eterns sobre mars de neguit?
 Deixa al corrent el camí de la vida,
 segueix endormiscat darrere la muralla,
 repassa els titulars de la crisi del dòlar
 i, dins del cau nocturn on els homes són ombres,
 espera la parada on et duran amunt
 escales grimpadores i un trepig apressat
 mentre cada ull és un rellotge i corren
 sense ales missatgeres els turmells
 i els angles de les broques. Abandona't.

Fourmillante cité. Design, music composed,
sound and make-up. Quantes tones de rimmel,
 carbonissa subtil al desert dels meus ulls.
Hypocrite lecteur, ricordi la farfalla?
 Cada pas un sotrac, cada cotxe un taüt.
 Quina frisança a l'escorça dels cors,
 quin formigueig al pellatge del riu,
 quanta falsa alegria als moviments
 del *bassotto festoso che latrava*
 dintre les venes dels passants. Dolor.
 Tant que se'ns desfigura la paraula.
L'abril és el mes més cruel, barreja
memòria i desig. Veus les ribes del riu?
 Veus guspises de llum diminutes de groc
 modulant els perfils i els vapors de la joia?
 El món és moviment i tot ordre impossible.
 Només l'ordre de l'art et donarà el repòs,
 vas dir-me castament mentre em besaves
 i te m'enduies lluny, de matinada.
 Fes-me veure la llum que reverbera,
 fes-me veure les ombres transparents,
 mostra'm la plenitud de les esferes,
 vaig repetir delejant impossibles.
Per me si va tra la perduta gente,
 una veu repetia des d'un arbre.
 Vaig mirar-te anhelant per si somreies.
 Somrigueres. I bé, vaig dir-me, llança't.

Sota la pell d'aquest món que cobreix
 una pell més subtil, delicada,
 on formiguegen continents de por,
 tots desitjant el contacte i fugint-ne,
 no vaig trobar el paisatge, tanmateix, gens estrany.
 M'has enganyat, et vaig dir, i el retorn
 és del tot impossible. Baixava en dolç pendent
 la prada cap al riu. Al lluny, la factoria
 fumejava boirosa i es reflectia en l'aigua.
 Eren les onze del matí. La gent,
 ajaçada indolent damunt de l'herba,
 esperava tan sols un punt dolç de calor.
 Què fan tots tan vestits? Vaig dir-te amb la mirada.
 No és el cos el vestit més decent?
 Vas riure'm a la cara i te n'anaves.
 Vine, corre, em cridaves des de lluny,
 jo et mostraré el paradís de la calma.
 Vas despullar-me tot en un moment
 amb les puntes dels dits tan febrosoes com flames.
 Cal ésser pornogràfic i innocent, em vas dir
 mentre em baixaves l'eslip transparent
 que em cobria desigs i basardes
 d'una ànima impotent que amb manaments
 i amb vells mites morals tu m'excitaves
 sense sang ni raó ni un plaer mínim.
 Vaig escolar-me als teus braços. Després,
 veient-me inútil, vas abandonar-me.

Van recollir-me uns catalans astuts
que anaven mont enllà. Jo, malferit,
tentinejava en penombres confuses.
Doctes doctors em cosiren a píndoles.
Mireu-lo des de baix, algú va murmurar,
cabria tot sencer en un pam de paper.
Quina miraculosa perspectiva:
primer les plantes dels peus i les benes
que l'embolcallen li fan com de túnica.
Veus els plecs dels genolls? El turonet
que fan els genitals i al capdavant
la testa lacerada branda i branda
mentre segueix el trontoll del camí?
Què et recorda? Aquell sol sostingut,
aquell sol sostingut que posa un bri d'angoixa
al concert de les veus. Pensava una altra cosa.
Pensava en el bandit sicilià
sobre el marbre glaçat de la comissaria.
Sempre penses imatges, mai sorolls.
Cal pensar pensaments, algú recomanava.
I em vaig endormiscar amb aquell trontoll
i amb l'escalfor i el perfum de les martes.

Un cors gentil m'a tant enamorat,
 cantava el cor de les dames. Venien
 a poc a poc sota l'ombra dels arbres.
 Una llum irreal, més que cap d'aquest món,
 tornava els cossos del tot transparents
 i es veia el poliedre on estaven inscrits.
 Tot anava avançant, dames, geometria,
 cap a l'antic cobert, antic sempre novíssim.
 Un ventijol suau només servia
 per dur flaires d'espígol, xeringuilla,
 roses vermelles, llessamí i lilàs
 que amagaven, llunyanes, altes tanques.
 Jo, cavaller, m'estava allà, badoc,
 meravellat de la claror del dia
 i ni tan sols gosava respirar
 ni mirar-me els cavalls darrera meu.
 L'ample capell em donava bona ombra.
Mere dreams, mere dreams!, una alosa cantà.
 I vaig tornar a sentir els plors dels adamites.
 Van començar a barrejar-se les formes.
 Van començar a esgrogueir-se els jardins,
gardens where the peacock strays
with delicate feet upon old terraces.
 I un remolí m'engolí en un moment
 entre salmons i verats que saltaven
 fins que, abraçat al taüt del meu cos,
 vaig albirar l'esplendor de Bizanci.

Unreal city. Blanc i fred palau.
 Heures que es mengen antigues drassanes
 Tigres que salten enmig de bambús
 fugint dels ulls d'una lluna llunyana.
 A prop del riu hi passegen soldats.
 Uns, asseguts sota fràgils acàcies,
 llegeixen cartes d'amor al solell
 mentre s'estira mandrosa la tarda.
 Sortint del pont hi ha un ciclista aturat,
 quan jo m'hi atanso s'ha tornat de marbre.
 Vaig i el despullo del seu gec felput,
 miro amb tristesa els seus membres d'estàtua.
 Li beso els llavis encara calents.
 Fujo de pressa abans no vingui un guàrdia.
 On aniràs que no et trobin els folls?
 Quin coll de llum et durà a l'altra banda?
 Vols amagar-te al jardí del convent?
 Ara és obert i repiquen campanes.
 Pujo pel marge agafant-me als matolls,
 fa un vent que talla i que glaça les basses.
 Miro si em miren i veig ben gebrat
 el monument als caiguts per la pàtria.
 Sento musiques que vénen de lluny.
 Val més que et fiquis a dins d'una escala.
 Són els soldats que se'n van cap al front
 amb els fusells i una tendra rialla.
 A matar moros, eslaus i jueus?,
 crido poruc desviant la mirada.
 Cent ulls de fera se'm claven ardents
 i el cos em pesa de tanta metralla.

Que Paris était beau à la fin de septembre.
 Corria un aire tebi com de final d'etapa
 i ens estàvem xerrant a la llum del migdia.
 Aviat cadascú fugiria content
 pel seu camí secret, irreal de tants somnis.
 Ah dolor, contingut lleopard,
 endormiscat al redós dels tillers.
 Aquell món s'esfumava. Potser tots ho sabíem
 i ens estàvem tranquils, mansament somrient,
 immortals dins l'instant que fixàvem per sempre.

Que Paris était beau à la fin de septembre.
 Quin és el teu secret, quin és el teu
 secret?, m'anaves repetint. Traçàvem
 figures a la sorra, teoremes
 tan antics com nosaltres. Jo callava.
 Qui sap quines tempestes s'amagaven
 dins d'aquell caparró, quins desitjos incerts,
 quins viatges remots saltant d'un arbre a l'altre
 amb el teu cos elàstic. Quin secret?

*Am Brunnen vor dem Thore
 da steht ein Lindenbaum
 ich träumt' in seinem Schatten
 so manchen süßen Traum.*

Ah, dolor meu, sempre a l'aguait, pantera,
 aquell món s'esfumava, s'esfumava.
 Quin és el teu secret?, només vas dir-me.
 Corria un aire tebi com de final d'etapa.
Que Paris était beau à la fin de septembre.
 Hauríem perseguit, junts, la Balena Blanca?

Corre la sang dins de les nostres venes,
 nits com udols, feres sense carnassa,
 ullals i ulls, guspises a la fosca.
 I vam cercar l'amor, l'abril corria
 amb els seus tremolors i amb perfum de lilàs.
D'a sede que m'abrassa, craras fontes
apagad o queimor... Madame, madame...
 Missenyora fugia pels jardins
 deixant entre les branques filagarses de gasa.
Valets de chambre em seguien voraços.
 Adolescents, donzelles, roses roses de seda
 aparegudes al corall dels somnis.
 Els pètals dels teus ulls, com papallones
 sobre la pell, sobre les fulles, sobre...
 Com un bosc sobre un bosc, en tempesta perpètua,
 fòsfor i estels i la saba dels llavis.
 Jo terbolí, fosc corrent de la mar,
 Gulf Stream d'amor desfent-me sobre illes,
 agitant les palmeres, enduent-me
 cases, poblats, destrossant els sembrats,
 esbullant cabelleres sobre platges i aromes.
 Madame, madame, plaer meu, vida meva,
 goig i defici, cruel Pentesilea.
 Lluna del Iemen, Tigre de Bengala,
 Torre de vori, Card entre llirs, dóna'm
 la darrera punxada verinosa
 que se'ns endugui llac endins i ens perdi
 entre ruïnes del teu cos, del Temple,
 Monestir transparent, Balena blanca,
 Aspid sagrat, Amor, ora pro nobis.

Caravanes que fugen, ploroses, arrosseguen
 un farcell prou pesat. I masos cremen lluny.
 Ara torno endarrere, veig cares conegudes
 que ja no em reconeixen. Basarda i por els empeny.
 Fam i pesta desola tots els poblats d'Europa.
 Hi ha exèrcits que saquegen, pagesos revoltats,
 clergues que es venen l'ànima a irrisoris dimonis.
 Corre cavall, oh, corre! Quin verd tan clar té el faig!

El salitre rosega el fons de les pintures,
 un artròpode es menja el text dels manuscrits.
 Amor, amor, i et beso, porta'm braçats de roses.

Com el fenc, com el fenc són els dies de l'home,
 com les flors del camí, així, de pressa, es mor.
 Amor, amor, i et beso, porta'm braçats de roses.

Fugissera Bellesa, sempre incontaminada,
 vine tu amb el fuet d'un somriure o d'uns ulls.
 Sacseja'ns en la fosca de la monotonia,
 desafia el passat, el present i el futur.
 Vine enmig de la fúria d'aquest món que s'acaba,
 de confusa tenebra, de mentida i oblit.
 Fes sagnar els nostres ulls que, en terra de ningú,
 en el cor de la guerra, es debaten insomnes.

Londres, febrer del 1973.